

Predikan

2 i Påsktiden 20110501, Mariakyrkan, Årg 3

Psalmer: 470:- 923:- 219:- 155:- FS

Läsningar: Sak 8:6-8; 1 Pet 1:3-9; Joh 20:24-31

Axel Fors

Är det rimligt att tro på uppståndelse från de döda?

Är det rimligt att Gud finns?

Är det rimligt att denne Gud kan ha en Son som är både Gud och människa?

Spelar Jesu uppståndelse egentligen någon roll?

Hör Gud verkligen mina böner?

Är inte allt i själva verket en slump?

Om Gud är god, varför finns det så mycket ondska i världen?

Var fanns Gud när jag behövde honom?

Idag handlar det om tvivel i vårt evangelium. Samma tvivel som vi *alla* bär på då och då. Tvivel är *inget* tecken på svaghet. Tvivel är ett tecken på att vi är mänskliga. En del av den mänsklighet Gud älskar.

Idag ska lärjungen Tomas med sitt tvivel hjälpa oss att hantera vårt tvivel.

I. Tvivel – en väg bort

Lärjungen Tomas är så förtvivlad och nedstämd efter det att hans älskade mästare Jesus blivit brutalt avrättad på ett kors att han går iväg ensam. Tomas orkar bara inte med längre. De tio andra lärjungarna söker sig till varandra igen och låser i rädsla och sorg in sig, kanske i det rum där de firat den första nattvarden, (det var det evangelium vi hörde här i kyrkan på annandagen,) men Tomas går inte dit. Han orkar visst inte ens se de andra. Allt han trott på har slagits i kras. Hans kristendom har havererat. Därför är han någon annan stans än de andra lärjungarna. Han möter dem som hastigast, men orkar inte lyssna på dem och ger sig av igen.

Ibland behöver vi få vara ensamma med våra tankar, utan att någon annan stör. Du behöver reda ut saker för dig själv innan du kan prata med andra. Du behöver få sätta fingret på det som är det verkliga problemet och inte bara låta allt bli en soppa.

Tomas gör rätt som inte förtrycker sitt tvivel när det gör entré. Det bör inte vi göra heller. För tvivel det bär alla på. Och är den kristna tron på en uppstånden Jesus nåt att ha, så håller den för kritiska frågor.

För visst kan vår kristna tro också haverera. Det är inte ovanligt att den gör det när det händer något svårt. När den värld av trygghet, som vi hade byggt upp omkring oss så noga plötsligt raseras av död eller sjukdom, av spruckna relationer eller av en smäll mot familjens ekonomi som verkar oöverstiglig med sin arbetslöshet och sitt utanförskap. Då kan vi undra var den där Gud håller hus. Var det inte Guds kärlek till alla människor som Jesus

predikade? Var är han nu när jag är utsatt? Helt plötsligt kan evangeliets ord kännas väldigt platta och tomma.

Men, om vi låter allt stanna här, vid tvivlet i *ensambeten*, då blir tvivlet till slut inte bara ett *tvivel* på Gud, utan en aktiv väg *bort* från honom. Tvivel är egentligen inget farligt. *Ensambet* däremot är det. Bär jag sorgen, smärtan och frågorna själv, dukar jag under.

Därför är det viktigt att mitt i tvivlet låta Tomas bli vår käre vän och våga använda hans taktik att ta sig an tvivlet. Han upptäcker att tvivlet kan vara något annat än en väg bort.

II. Tvivel – en väg hem

Det finns en nyckelmening i dagens evangelium som vi *inte* får missa om vi ska uppfatta poängen med berättelsen om Tomas möte med den uppståndne Jesus. Det är meningen: *En vecka senare var lärjungarna samlade igen, och Tomas var med.*

Trots sitt tvivel var Tomas tillsammans med de andra lärjungarna igen. Han tänkte inte som de andra. Han kunde bara inte tro på det som de sa. Är man död så är man. Men samtidigt hade Tomas hela tiden varit en av de mest lojala lärjungarna. I Johannesevangeliets elfte kapitel säger Jesus att han vill gå upp till Judéen och Jerusalem. Lärjungarna tycker att det är en dålig idé eftersom hotbilden mot Jesus är så stor. Men Jesus vet vad han måste göra och börjar gå. Och det är då Tomas säger: *Låt oss gå med för att dö med honom.* Tomas är lojal. Han förstår sig inte på Jesus men han vill gå den väg mästaren Jesus går på. Och även om Tomas kristendom hade havererat efter Jesu korsdöd så var han *fortfarande* lojal. Om det nu inte gick att vara lojal mot en död mästare längre, så gick det åtminstone att vara lojal med de vänner man kommit så nära och delat de tre sista åren med. Det är trots allt detta han kommer fram till där han går ensam i sitt tvivel. Han söker sig tillbaka till de andra och det blir hans räddning. De andra älskar sin vän Tomas, de tycker synd om honom att han inte kan förmå sig att tro deras ord, men eftersom de älskar honom så låter de honom såklart vara med. Och det är just det: *De låter honom vara med.*

Ingen kan övertala någon att tro på Jesus. Så fungerar inte tro, det vet vi. *Ändå* är det ofta så att när vi möter tvivel hos våra medmänniskor, så vill vi gärna försöka motbevisa tvivlet. Och vi kan ha hur många bra argument som helst, men de kommer inte att göra saken bättre, de kan snarare göra tvivlet värre. De tio andra lärjungarna i dagens evangelium vet bättre. De vet att när du tvivlar är det inte argumentationer du är ute efter, det är tröst och trygghet. Därför försöker de inte motbevisa Tomas. Vi märker att de till och med tiger när han säger: *Om jag inte får se spikbålen i hans händer och sticka fingret i spikbålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte.* De hade självsäkert kunnat säga: ”Vänta bara! Det kommer du att få! Vi har nämligen rätt och du har fel!” Men istället väljer de att vara medvandrare. Det är en viktig uppgift vi har att göra för varandra som kristna. I tvivlets stund kan vi alltid *be* för varandra, vi kan ha *tålmod* med varandra, och vi kan *hjälpa* varandra att ta små praktiska och konkreta steg i tro.

Motbevisa fungerar aldrig. Att hjälpa varandra att grubbla, fungerar däremot. Inte övertala, utan tillsammans försöka se på saken ur ett nytt perspektiv, så att vi kan grubbla vidare. Och känner vi oss otillräckliga, eller känner att vi kört fast så kan vi hjälpa varandra med att våga prata med en själavårdare, kanske en diakon eller en präst eller en annan kristen människa vi har förtroende för. Och för att motverka ensamheten kan vi hjälpa varandra att, som Tomas, stanna kvar i kyrkans gemenskap och fira gudstjänst tillsammans, *även* om vi kanske inte *känner* för det. För även om du inte orkar tro på Gud så tror Gud på dig och vill fortsätta att få ha dig i sin närhet. Så mycket är du älskad. Vi kan kanske hjälpa varandra med en så enkel sak som att se till att vi trots allt vågar tända det lilla påskljuset vi kanske har därhemma i fönstret.

Då blir tvivlet inte en bara en väg bort utan en väg hem. En väg hem till den kristna gemenskap vi tillhör. En väg hem till den Jesus, som älskar oss och är med oss, mitt i vårt tvivel.

Bön- och sångboken Psaltaren i Bibeln är en fantastisk gåva till kyrkan och alla oss tvivlare i henne. Här finns böner för livets alla tillfällen. Och när vi är i nöd och när vi tvivlar så kan vi ta hjälp t.ex. av bönerna i psaltarpsalm 22: *Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? Jag ropar förtvivlat, men du är långt borta.* En psalm som börjar i djupaste förtvivlan, samma förtvivlan Jesus gav uttryck för på sitt kors, men samtidigt varsamt leder mig tillbaka mot Gud.

Eller varför inte bönerna i psaltarpsalm 88: *Herre, min Gud, om dagen ropar jag på hjälp, om natten stiger mitt klagoskri till dig.* En psalm som hjälper mig att sätta ord på det mörker vi alla tvingas leva i stundtals. En psalm där ingenting slätas över i några rosafluffiga klichéer om Guds godhet, utan där mitt elände faktiskt tas på allvar.

Psaltaren 22 och Psaltaren 88. Rekommenderas varmt.

Då låter jag mitt tvivel få ta plats i bönen och kyrkans gemenskap runt sin Herre. Då låter jag mitt tvivel bli en väg hem. Då kör jag inte fast där i tvivlet och i ångesten utan då kan jag också komma vidare.

III. Tvivel – en väg till tro

Då kom Jesus, trots att dörrarna var reglade, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid åt er alla." Inga gränser kan stoppa Jesus. Inte dörrar. Inte döden. Inte tvivel. Får jag bara hjälp att göra tvivlet till en väg hem, så kommer Jesus, för eller senare. Han går inte att stoppa.

Men fast att Jesus kommer så kan vi nog inte förvänta oss att allt blir guld och gröna skogar direkt. Se bara på lärjungarna. Fast de hade mött Jesus som levande igen, och fick den fantastiska möjligheten att göra det *vid flera tillfällen* under 40 dagar, drog de sig undan. Rädslan var fortfarande stor. Förvirringen över att graven var tom, som nu visserligen bytts till glad förvirring istället för att vara ångestfylld förvirring, var fortfarande påtaglig. Man visste fortfarande inte hur man skulle gå vidare nu.

Den stora skillnaden var hoppet de fått. Också i tvivlet har Jesus varit med. Till och med fast än vi kanske inte märkte det. Jesus känner Tomas tvivel utan att denne behöver säga något. Också i döden, sjukdomen, de spruckna relationerna och i de ekonomiska bekymren har Jesus varit med. Till och med fast än vi inte märkte det.

Den som håller ut i bön och gemenskap, den som är ärlig mot sig själv och sin tro och vågar ställa frågor, kommer med Jesu hjälp att komma stärkt ur prövningen. Även om Jesus dröjer länge, länge, alldeles för länge, så kommer han. Det är Tomas beviset på. Och när Jesus kommer behöver vi kanske inte få precis allt vi begärt eller få svar på alla våra frågor. Svaret, att det som är fördolt för *oss* trots allt ligger i *Jesu* händer, kan ibland vara svar nog.

Tomas rör t.ex. aldrig vid Jesu sår, som han först begärt. Istället, när han rent konkret ser att det eviga livet ligger i Jesu händer, faller han ner i ödmjuk tillbedjan vid Jesu fötter och avlägger den kanske allra starkaste trosbekännelsen vi hittar i vår Bibel: "*Min Herre och min Gud.*" Och på så vis har hans tvivel blivit en väg till tro. Och inte bara för honom själv. Tomas har hjälpt oss, så att vårt tvivel också kan bli en väg till tro.

Tomas *såg*, för att vi skulle *inse*, att en uppstånden Jesus verkligen lever mitt ibland oss.

*Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. **Saliga** (det ordet tar jag igen så att ni inte missar det) **Saliga** de som inte har sett men ändå tror.*

Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande. Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.